

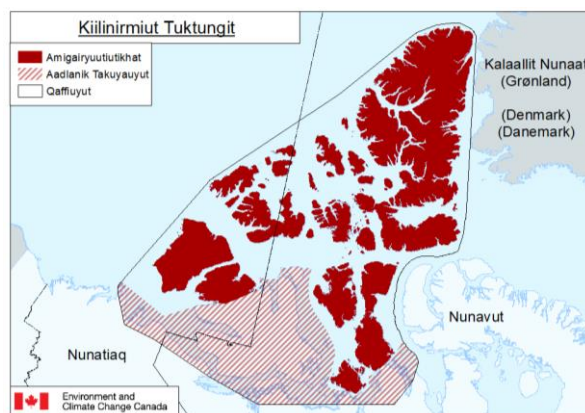
Tukhiutinga Nunavunmi uumunnga Nunavunmi Uumayuliriryuat Katimayiingit

UUMUNNGA

Naunaitkutaq:

Ihumaliurut: X

Ihumaaluutinga: Apirhidjut angirutikhamik pitquyauniq kingulliqpaanganik *Nunguttailinahuarniqmut Maligaq Kiilinirmiut Tuktunginnik (Rangifer tarandus pearyi)* *Kaanatami* titiraqhimayuuq uumani *Huradjat Nungutpallialigtut Maligaq*.

Qauyimadjutingit:

- Humiitturaluit hapkuat Kiilinirmiut Tuktungit piyuq malruuknut avikturhimayunut: Nunavunmi Nunatsiaqmilu. Nunavunmi, Kiilinirmiut Tuktungit takunnaqtut Kitikmeonmi unalu Qikiqtaalukmi.
- Kiilinirmiut Tuktungit tadjja naunaiyarhimayuuq uuminnga Nungutpallialigtut (2011) titiraqhimayuuq uumani kaanatami *Huradjat Nungutpallialigtut Maliigaq*. 2015mi, huradjat naunaiqtauffaaqtuuq Katimayiingit ukunanit Qanurittaakhaa ukunanik Nungutpallialigtut Huradjat Kaanatami (COSEWIC) Nungutpallialigtut. NWMB angigtait tikkuarninnga Kiilinirmiut Tuktungit Nungutpallialigtut titiraqhimayumi Kaanatami *Huradjat Nungutpallialigtut Maligaq* (SARA) 2018mi.
- Ihariagiyaauyuq titiraqhimayumi SARA huradjanut titiraqhimayuuq Nungutpallialigtut unaluunitt Nungutpallialigtut, quviagiquplugu munarininnganut havaangit angigtayut ukunanit *Inuvialuit Kingulliqpaaq Angirutinga* unalu *Nunavunmi Angirutinga*, kaanatami nunguttailinahuarniqmut maligaq piliuqtuuq ikayuqtaupluni tamainnit munarininngut havaqatigiinginnit.

Uqaqatigiikniq:

- Piliurninnga una nunguttailinahuarniqmut maligaaq pilihaaliqtuq 2011mi ilaupkaiyuqlu: An'nguhiqitkut timiqutigiyangit (HTO-ngit) Nunavunmi Nunatsiaqlu, akhuurutauyut nunallaani ilihimayunik pihimayut (inirniit, angunahuayuktut), huradjat katimayiingit (NWMB, Kitikmeot Avikturhimayut Huradjat Katimayiingit, Qikiqtaaluk Huradjat Katimayiingit, WMAC-NWT unalu Inuvialuit Huradjanik Katimayiingit), Nunavunmi Tunngavikkut. (NTI), kavamatkut Nunatsiaqlu unalu Nunavut, unalu Pulaarviuyut Kaanatami.
- **Atauttimut, ECCC 50nik katimaqatigiikhutik katimayut hivayautikkullu katimaplutik havaqatigiiktamiknut 2011mit 2020mut.**
- 2011mit, havaqatigiingit ilaayut aadlatqiiktunik hivayautikkut katimaniq unalu katimaqatigiikhutik katimayut qakunnguraangat taimaa hapkuninnga (Naunairvik 1):
 - Iltarilugit uqaqatigilugillu tamaita atuqtiuyut, piliurlugulu piliurninnga una Nunguttailinahuarniqmut Maligaaq (uqaqatigiiktinnagit);
 - Katitirlugit tamaita piqaqtut naunaitkutut, iltarilugit nampanik ulapiqutaayut, piliurlunilu ihumaliurut inirhimaittunut Nunguttailinahuarniqmut Maligaaq. Tamaita atuqtiuyut havaqatigiiktut naunairiami tamarmik uataanit nalunaqtunik naunaiyaiyut ukuatlu Inuit Qaujimajatuqangit (IQ)/Qangaraaluknitat Ilihimaniq (TK) pihimayut ilaliutihimayullu inirhimaittumi Nunguttailinahuarniqmut Maligaaq ihumaliurut;
 - Titiraqlugu Nunguttailinahuarniqmut Maligaaq;
 - Ilaliutigiami nunallaanut ikayuutikharnik tuyuqtinnagu ukununnga Piyunnautinganut Ihivriurut aadlanut havaqatigiingit.
- Naittuq una ilauniqmut akhuurut ilautihimayut Naunaitkutut 1 uumanilu 2 uumannga Naunairvik 1. Naunairvik 2 ilaliutihimayut katimayunut uqaqtakhangit, katimanirmut naittut ihuarhaqtakhallu ukununnga nunguttailinahuarniqmut maligaaq 2011mit 2020mut.
- Inuit Qaujimajatuqangit, Nunaqqaarhimayut Qangaraaluknitat Nunamiknilu Ilihimaniq katitiqtauyut aadlatqiinit nunallaanit katimagaangamik taimaa 2011mit (Naunairvik 1). Aadlat katimaniq ayuirhayut 2013mi katitiriami qangaraaluknitat ilihimaniq unalu Inuit Qaujisarvingat ilihimaniq qayangnautigiyauyunik, nungutpalliaqtut huradjat unalu Kiilinirmiut Tuktungit aaniaqtailiniqmut, amihuuninngit tunirhaininngillu. HTO-kut unalu nunallaani ilihimaniq

Tigumiaqtuuqatauyut (inirniriit, angunahuayuktut) ilauyut Nunallaani Iltariyaayut Katimaniq. Piliurninnga una nunguttailinahuarniqmut maligaq piyuq qanuqtut ihumagiyamiknik nunallaanit ilauyut qaffiuyunit katimaqatigiikhutik unalu hivayautikkut katimaniq 2011mit 2020mut.

- Tamna nunguttailinahuarniqmut maligaq ilitariyait nunguttailinahuarniqmut tikinnahuaqtamiknik qanuriliuqtukhallu nutqariami angikliyuumiutigiamiluuniit nunguliqtut huradja. Tamna tikinnahuaqtamiknik, nunguttailinahuarniqmut qanuriliuqtakhangit unalu Amihuuninngit unalu Tunirhaininnga Tikinnahuarutingit piliuqtait HTO-ngunnit nunallaanillu. Tamna nunguttailinahuarniqmut maligaq naittuq uumani Naunairvik 3.
- Pilihaalirninnga inirhimaittuq titiraq, nungutpallialiqtut huradja ilitariyaayut tamarmikni nunanngani tariup hikunganilu. Pitillugu malruuk piyunnautinga ihivriurniit 2016mi 2017milu, ilangit naunaiqtait amihunik ilihimaniq ihariagiyaayut ikayuriami nunanga nungutpallialiqtut huradja ilagiyanga una Nunguttailinahuarniqmut Maligaq. Piyuq uqaqtamiknik piyangit hivulliqaami tuglianilu piyunnautinga ihivriurninngit, nunannga una nungutpallialiqtut huradja ilaliutiuyut Naunaitkutinganut Naunaiyaininnganik ihuarhigiami una ilihimaniq gap.
- Tamaita havaqatigiingit ikayuqtait ilitarininnganut tariup hikunga uuminnga nungutpallialiqtut huradja.
- Talvannga pingahuanit piyunnautinga ihivriurniq (2019) ilitarininnganut una nungutpallialiqtut huradja, ECCC uqaqatigiyaait tamaita HTO-kut/HTC-kut uumani Kiilinirmiut Tuktungit unghiktilaanga ihumaliurhimayuq qanuriliurninnga. HTO-tkut Ausuittuqmi, Qausuittuq, Kugaaruk, Taloyoak, Urhuqtuuq Iqaluktuutiaqmilu uqaqatigiiktauyut Ubluqturhiniani Iidjukurvianilu 2020mi, unalu Kitikmeot Avikturhimayut Huradja Katimayiangit unalu Qikiqtaaluk Huradja Katimayiangit. Ihivriuqtiuyut Conor Mallory Nunavut Kavamatkunnut, unalu ihivriuqti Cheryl Johnson ukununnga ECCC Nalunaqtunik Naunaiyaiyuq unalu Ilihimagangit Havakvinga ilauyut uqaqatigiikniqmut.
- Tamaita 10 HTC-ngit/HTO-ngit ikayuqtait ilitarininnga tariup hikunganik ikaarniq uuminnga nungutpallialiqtut huradja. Taimaa tariup hikunga qilaminnuq ihuarhittaagtaa qanuriliuriraangat uumani qanurittaakhaanik, ahiruqtaagtaa ilangit tariup hikunga humiliqaak ilitariyaayut uuminnga nungutpallialiqtut huradja ahiruqhimaittumik nungutpallialiqtut huradja, **taimaa tariup hikunga nungutpallialiqtut huradja piinariaaqigumi uumunnga Kiilinirmiut Tuktungit ihariagiyaugumi**. Ihuaqtuq qanurittaakhaanik qakugulu tariup hikunga ahiruqtailininnga uumannga qakugu uumannga qanuriliuqtaagtuq nakuuyumik piyuq tuktut ihariagininnit naunaiyarniaqtuq uumani angirutinga

talvannga havaqatigiikniq tamainnut havaqatigiingit, unalu ilihimaniq Tigumiaqtuuqatauyut, HTC-ngit unalu HTO-ngit.

- Tamaita 10 HTC-ngit/HTO-ngit ikayuqtaillu ilaliutininnga ilitarininnga nunanganik nungutpallialiqtut huradjat uumunnga naunaitkutat iliharninnganik. Tamaita HTC-ngit/HTO-ngit ilauyumayut iliuriami naunaitkutat iliharninnganik.
- Pitillugu katimaplutik uqaqatigiikmata 2020mi, titiraqhimayut ilihainiit uumunnga ilitarilugit nungutpallialiqtut huradjat maniqqami piliurhimayut havaqatigiikhutik HTO-tkunnut. Piyuq ihumaliuqtamiknik aadlanut piyait katimatillugit, ihivriurniqmut tukhiutinga piliurhimayut ukuninnga 1- titiriami Inuit/Inuvialuit Ilihimaniq pilaqutinganik hilaup aadlangurninnga piqatigiiknik ukunanit Kiilinirmiut Tuktungit, umingmait umingmakhiuqtingillu; unalu 2- ihivriurlugu qanuq hilaup aadlangurninnga pipkaidjutyuq aput nunamilu nauhimayut, qanuqlu hapkuat aadlangurninnga pipkaidjutyuq Kiilinirmiut Tuktungit. Una tamaat pidjutinga ihivriurniaqtuq ihumaaluutingit pipkaidjutyuq Kiilinirmiut Tuktungit amihuuninngit ilitarilugillu akhuurutauyut nayugangit maniqqami. Qanurittaakhaangit uumannga ihivriurutiuyut havauhikhaq naunaipkarniaqtaa ilitarininnga nunannganik nungutpallialiqtut huradjat (Naunairvik 4 – Ihivriurniqmut naittuq).
 - Apitilirivikmi 2020, tamna tukhiutinga angiqtauyut. Ataani 2 milliat taala piyait maniktariami havaakhaq taimaa tallimanik ukiunik. Angiyuqlu ilanga manik piyukhaq nunallaanut ikayuriami piliurninnganik ihivriurut;
 - GNWT, PCA, WMAC-NWT, Inuit Tapiriit Kanatami (ITK), ECCC, tuniyut maniknik Niuvrtauvaktut piqutit unalu Ikayuutiit aittuutit manikharniqmut uumunnga havauhikhaq.
- Ihumaliurhimayut nunguttailinahuarniqmut maligaq iliuraqtauyut uumunnga kaanatami Huradjat Nungutpallialiqtut Nunallaanut Atiliurniq 90nik ublumik inungnut qanuqtut ihumagiyaanik uumani Taarhivallirviani 29 – Tattiarnarviani 27, 2021. Qaritauyakkut titiraqniq unalu qaritauyakkut Ihumaliurhimayumut Nunguttailinahuarniqmut Maligaq tuyuqtauyut tamainnut munariyunut havaqatigiingit, unalu HTO-ngit, naunaipkariami inungnut uqaqatigiikniqmut. Mikiumik ihuarhaiyait uumunnga nunguttailinahuarniqmut titiraq.

Talvannga Piyakhat:

- ECCC upalungaiyarhimayut tunigiami tamna nunguttailinahuarniqmut titiraq uumunnga Huradjat Nungutpallialiqtut Nunallaani Atiliurniq uuminnga kingulliqaq.

- ECCC tuniyuq nunguttailinahuarniqmut titiraq uumunnga NWMB uumunnga kingulliqpaaq angirumik ihumaliuqtut titiraqhimayumi uumani NLCA s. 5.2.34

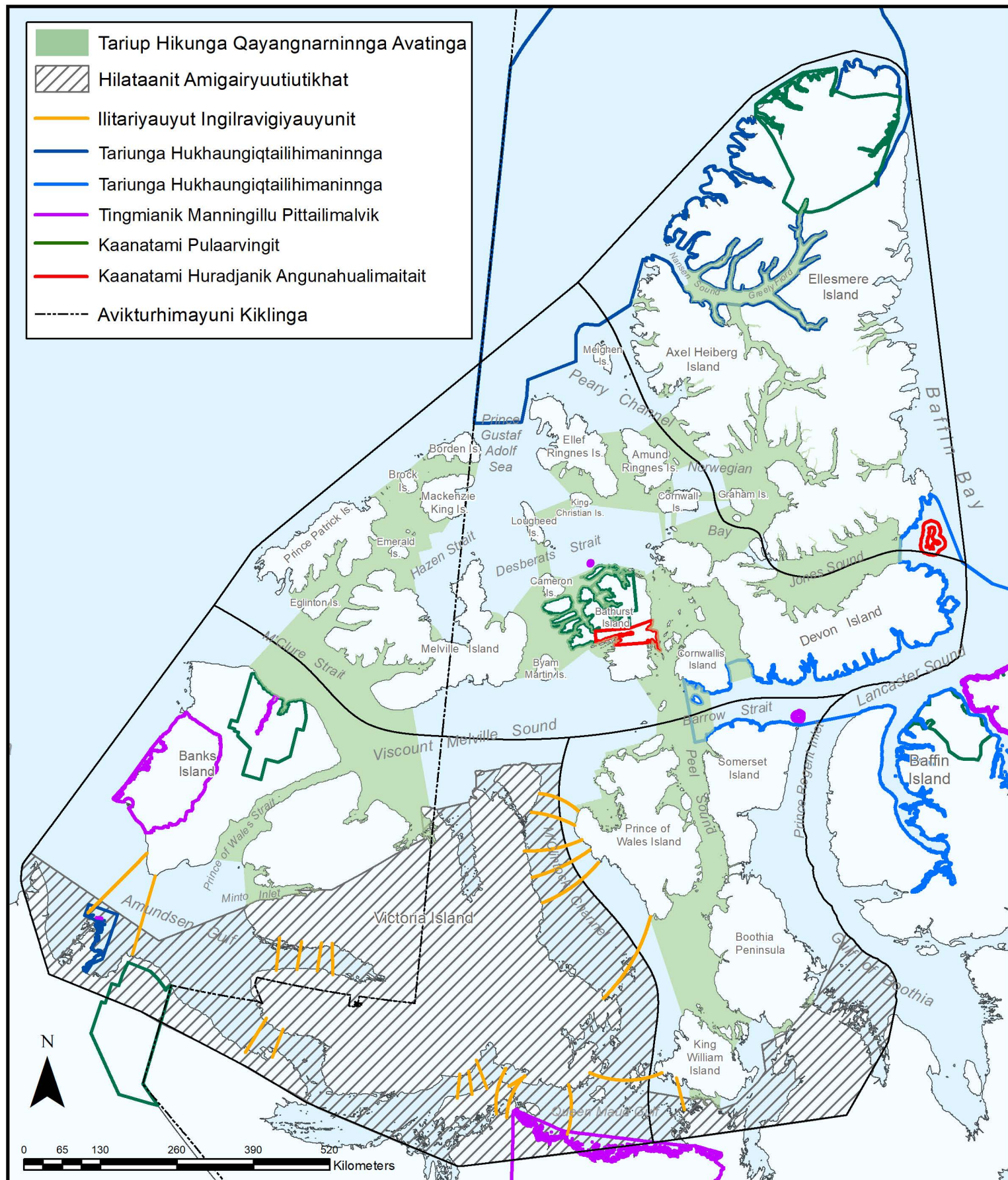
Pitquyauyut:

- NWMB ihumagiyakhait angirumitku ihumaliurhimayuq kingulliqpaaq
Nunguttailinahuarniqmut Maligaq Kiilinirmiut Tuktunginnik (Rangifer tarandus pearyi)
Kaanatami titiraqhimayuq uumani kaanatami Huradjat Nungutpallialiqutut Maliganga
 titiraqhimayumi uumani NLCA s. 5.2.34

Piliurhimayuq uumannga:

Avatinga Hilaup Aadlangurninnga Kaanatami - Kaanatami Huradjanik Naunaiyainiq, Tununngani,
 Yalunaimi, NT Hikutirviani 2021

Kiilinirmiut Tuktungit

Huradjat Nungutpalliaqtut Maligaq Ilvillu

IHUMALIURHIMAYUQ KINGULLIQAANGA AMIGAINGUUTINGA MALIGAQ UKUNUNNGA KIILINIUP TUKTUNGIT KAAATAMI

Naittuq

Una naittuq uumannga ihumaliurhimayuq kingulliqaanga amigainguutinga maligaq ukununnga Kiiliniup Tuktungit, titiraq piliuqtait tikinnahuarutingit unalu tikinnahuarutingit uumunnga Kiiliniup Tuktungit. Titiraqhimayumi kaanatap *Huradjat Nungutpalliaqtut Maligaq*, huradjat titiraqhimayuq 2011mi Nungutpalliaqtut naunaiyaffaaqtauquq 2015mi Nungutpalliaqtunik. Kiiliniup Tuktungit takunnaqtut Nunatsiaqmi Nunavunmilu, hiamitiqtut tamainnut Kaanatap Ukiuqtaqtumi Qikiqtat.

Piliuriami amigainguutinga maligaq, Avatinga unalu Hilaup Aadlangurninnga Kaanatami havaqatigiiktut timiqutigiyayunut uumani aadlatqiangit uumannga Kiiliniup Tuktungit unalu HTC/O-ngit, nunallaat, huradjat munariniq katimayiingit, Pulaarviit Kaanatami, unalu avikturhimayut kavamangit.

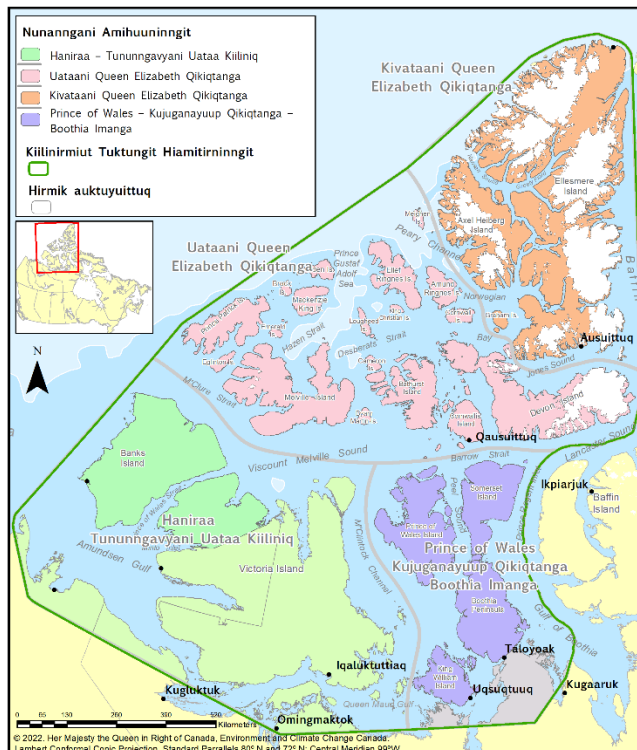
© Morgan Anderson, Government of Nunavut
Peary Caribou

Qanurittaakhaa Qanuriliurninngalu

- Uumannga amihuuninngit amihuuninnga 22,000 1987mi, huradjat atuqtut nakuungitpiaqtumik tuqudjutiyut qitqani 1990 piyuq hikuliqpiarmat ilangani aadlatqiangit. Tamna amihuuninngit ittuq 5,400 angiyut

1996mi, amigaitpallaangittuq taimaa naunaiyailihaalirmata 1961mi.

- 1960-mi piqaqtuq 50,000 tuklut.
Kingulliqaanga amihuuninngit itqurninnga (2015) ittuq 13,200 angiyut tuklut.
- Malruuk hitamanit talvani amihuuninngit, Nunap Haniraa – Tununngavyangani Uataanit Kiiliniq (hungayaaqtuq nunaayami hamna ataani), Uataanilu Queen Elizabeth Qikiqtat (aupayangavyaktuq), tadjamigairyuumiliqtuq. Kinngavit Tariunga – Kujuganayup Qikiqtanga – Boothia Imanga talvani amihuuninngit (tunguyuktuq) nungutpallialiqut.
- Kiiliniup Tuktungit amihuuninngit inminik aadlanguqpaktuq tuquliqpaktullu qakunguraangat.

Qanurittaakhaanik

- Mikitqianguyut tuklut Kaanatami: naittut qingangit naittutlu, hilikpiaqtut itigangit.
- Mitqungit takiyut qakuqtauyuuq, taimaa auyami mitqungit qakuqtauyuuq ataani qirniqtavuayuq qaangani, piittumik aadlatqiiktuq haniraa nalruyuq uuminnga Napaaqtuqangittumi Tukluit.
- Kiiliniup Tuktungit nurraqaliqpaktut kayumiittunamik, kayumiittuqlu piliriami amihuuninngit nampangit nungutpalliaruiraangat.

Nayugangit

- Angiyut nunat ihariagiyaayut pigiami angikliyuumiutingit, pigiamilu aadlatqiingit nayugangit ikayuqtait inuugiami ukiumi.
- Amihut Kiiliniup Tuktungit ingilrayukhat qikiqtakkut taimaa pigiami tamaita niqikhangit inuudjutikhamiknik.
- Kiiliniup Tuktungit nayugalimaitait qikiqtat tamaat. Ilihimayaayut utiffaanginnaqtut talvunga qangaraalunguraangat.

Qayangnautingit

Akhuraaluk qayangnautingit

Hilaup aadlangurninnga

- Angikliyuumiqtuq hikulirninnga pittailiyuq niqimiknik ukiumi.
- Hikuilruumininnga imaaqtipkailiipagait ingilrapkailiipagaillu qikiqtanut.
- Aadlangurniq nunamit nauhimayunut, anuringa, tuktuhiuqtunullu.

Pilaqutilluangittut qayangnarninnga

Tariuqmi Ingilrarvikyuangukmat

- Hikuilirninnga unalu tariuqmi ingilrarvikyuangukmat ulapiqutittaaqta tariup hikunga ihariagiyauyuq uumunnga Kiiliniup Tuktungit ingilragiamikni qikiqtanit qikiqtanut niqikhamiknik pittailivlugu hikunga tuktuhiuqtunullu.

Qupilrut aaniarutingillu

- Kiiliniup Tuktungit tadjja aaniangittut.
- Hilaa uunnakkaangat qupilrunaktitpaktuq, qupilrut aaniarutingillu ayurhautipkailiipaktait.

Mikiunnuaq pilaqutiuyuq qayangnautinga

Humit Piiqtauniq

- Mikkiuumik pilaqutinga qayangnautinga taimaa 10nik ukiunik.
- Kihimi, pilaqutingit qayangnautinganik piqaqtuq akhuraalungurniaqtuq pilaqutauniaqtuq taimaa qanurittuq piiqtauniq angikliyuumirumi.

Huradjat Tuktuhiuqninnga unalu Tuktuliyuqullu

- Amigaitpallaaqtut angikliyuumiliqtuqluuniit amaqquunik pilaqutingillu tuktunut.
- Angikliyuumiqtuq tuktuliyuq aadlanit tuktuhiuqtut nanuqtut, akhat qalviillu.
- Ilanginni aadlatqiingit umingmait ihumagiyauyut qayangnautigivaktullu ukununnga Kiiliniup Tuktungit.

Inungnit Qanuriliupkaiyut

- Qimalattipkaivaktut tingmitinit, sikiituunit, anguyaktut hulilukaaqtunit pulaaqtunillu.
- Ayurhautivakmata inungnit hulilukaaqtunit hivituyumik inuuhianganut nurraliurniqmut uumunnga ingilraniqlu.

Tuktuliyuq

- Tuktuliyuq ihumagiyaungittuq qayangnautigiyuq nutaanit munarininnganut.
- Tuktuliyuqinnga nampangit tadjja mikiuq tuktuliyuqinirmullu pittailinnga iliuraqhimayuq amihunit many nunallaat.

Nalunaqtunit pilaqutingit qayangnautigiyuyuq

Halumainniq Puisiqnaqtullu

- Ukiuqtaqtuq pittaqtuq halumainniq huminmit piyuq anurimit.
- Qangarnitaq hulilukaaqutuyut pipkaidjutyuq halumainniq unalu puisiqnaqtullu maniqqami ihumagiyauyuq ayurhaqtupkaiyuq Kiiliniup Tuktunginnut.

Naunaipkaiyuq Nurraminut Hiamitirniq

Hunavaluit

- Nurraliurniq ukununnga Napaaqtuqangittumi Tuktunut ukununngalu Tahiqpak Kanannangani tuktuit angikliyuumiutittaaqtuq uumunnga hilaup aadlangurninnga.

© Morgan Anderson, Government of Nunavut

Amihuuninngit Tikinnahuarutingit

- Tamaita talvani amihuuninngit aaniangittut (inmiknik-ikayuqtut) piinarialeqihimayut hivunigmi nurranginnut.
- Amihuuninngit aadlanganiq pidjutinganut amihuuninngit utiqqattarninnganut aturninnga.
- Talvani amihuuninngit ikayuqtaaqtaait munarinnarianiq Inuit/Inuvialuit tuktuhiuqtut kiudjutauyuq aadlangurninnga uumani amihuuninngit.

Aaniangittut inminik ikayurniq luuniit amihuuninngit naunaiyarniaqtuq piyuq hapkuninnga:

- Amihunit nurrannuanit inuuyut tuqudjutiuyullu akuniraaluk.
- Amigaittut inuuyukhat naamakhigiami hunavaluknit (ukunatatit anurimit) inungnillu hulilukaarumik.
- Inungnit ikayuqtaungitkaluarumi (ukunatatit niriipkaiyut tuktuhiuqtulluuniit munariniq).
- Piinarialik akuniraalukmik (qaffinik ukiunik).

Tunirhaininnga Tikinnahuarutingit

- Pihimaluni Kiiliniup Tuktungit ublumimit Kaanatami tunirhaininnga tadjat itut.
- Kiiliniup Tuktungit ingilrinnarigatmaniqqami uumanilu tariup hikunga (qikiqtanik qikiqtamullu) naunairiami nayugangit aturninnga ingilrinnarinnalu (kikliqaqtuq inminiungittumit ingilranninngit / ahinunngaupkaingittuq), unalu ingilranninngit nakuungitpiaqtumik pitillugu anuritut.

Hivituyut Maligat Qanuriliurutingillu

Titiraqhimanninnga 6.1 uumanna amigainguutinga maligaq naunaiqtaaq qanuriliurninnga iniqhimayut

tadjaluuniit munariyakhaq nungutipkaininngalu Kiiliniup Tuktungit nayugangillu.

Titiraqhimanninnga 6.2 naunaiqtaaq hitamat hivituyut maligat pigiami hamna qaangani Amihuuninngit and Tunirhaininnga Tikinnahuarutingit:

- Munariniq ihivriurniq;
- Nayugangit huradjallu nunguttailininnga munarininngalu;
- Ilihainiq ilihimaniqlu, munariniq havaqatigiikniqlu;
- Paliilihiliqinir Maligaqlu.

Tamainnut maligaq, qaffiuyuq ihivriurniq unalu munariniq piyangit ilitariyauyut, ukuat uukuutigillaklugit:

- Naunaiyarlugu ilauqatigiikninnga ukunanit Kiiliniup Tuktungit umingmaillu, amaqut unalu aadlat tuktu tuktuhiuqtullu.
- Ikikliyuumiqlugu qimalattiutinginnik, uumanilluaq nurrallirvinginnik qayaginnarhitillugu.
- Pipkailiqlugu ilihainiq tuktuhiuyuktunut ukunanik qangaraaluknitanik nakuutqiaqlu atuqtakhamiknik ikikliyuumiriami niqi tamaat aturiami, aturluni himmautikhaq niqit, naunaipkarlugulu kitunik angunahuaqtakhaungittut.
- Piliurluni, iliuraqlugu atuliqtitaullugu ikayuutikhaq munariniq atuqtakhangit uumunnga Kiiliniup Tuktungit nayugangillu (ukunatatit huradjat ihumaliurut havakvikmut).

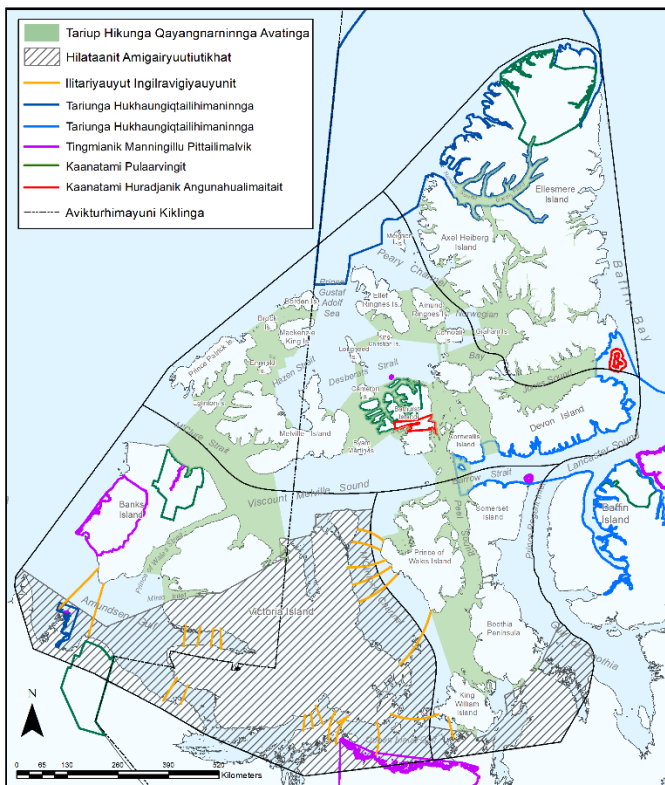
Hivituyuq Nayugangit

Aturluni Inuit Qaujimagatuqangit, nunamiknilu Qangaraaluknitat Ilihimaniq, tariup hikunga

ikaarutingit ilitariyaayut hivituyumik nayugangit (naunairhimayug hungayaaqtug nunaayami hamna ataani).

Taimaa tariup hikunga qilaminnuag ihuarhittaaqtug qimalattihiuraangat uumani ihuaqtumik qanurittaakhaanik, ahirunnarialik ilanganik tariup hikunga humi ilitariyaayut hivituyut nayugat ahiruqtihiimaattumik hivituyut nayugangit, taimaa tariup hikunga hivituyut nayugangit piinarialik ukununga Kiiliniup Tuktungit ihariagiyaupkat.

Kiiliniup Tuktungit

Tamna amigainguutinga maligaq ilitariyait Hulilukaarniq Pipkaidjutiniaqtug Ahiruqtininnga uuminnga Hivituyut nayugangit:

- Hikuilirninnga unaluuniit tariuqmi ingilrarvikyuangukmat hikuttailimiq ahiruqtiqamiluuniit hikunga taimaa tuktut ihariagitilugu, unaluuniit angmaumayumik pilugu qanuraaluk ingilrattailiyug tuktunut, ihumagiyauniaqtug ahiruqtininnga uuminnga hivituyut nayugangit.
- Ihuaqtug qanurittaakhaanik pininngalu taimaa tariup hikunga ahiruqtailiyakhaq talvunga piinarianinnga pipkaiquplugu tuktut ihariagiyaninnik naunairniaqtug angiqatigiiktumik havaqatigihurumi havaqatinginnut, unalu HTC-kut HTO-tkullu.

Ublumimut, nayugaininnga pipkaidjutiuyug hunaliuqtunit mikiumik qayangnautigiuyug ukununga Kiiliniup Tuktungit talvanilu ilihimangittut tadj kikliqaqtipkaiyug amigainguutinga uuminnga tuktut. Hivituyut nayugangit ilitariyaungittug maniqqap ilangiyanganik uuminnga huradja' aadlatqiingit.

Tamaat ilitarigiami hivituyut nayugangit ukununga Kiiliniup Tuktungit, naunaitkutinga naunaiyainiq naunaiqtaa naunaiyainiq ihariagiyaayug iniqtiriami ilitaridjutinga una hivituyut nayugangit, ihariagiyaayug pigiami amihuuninngit unalu tunirhaininnga tikinnahuarutingit uumunnga tuktut. Ittuq Inuit Qaujimajatuqangit, nunamiknilu unalu Qangaraaluknitanik Ilihimanig naunaipkarniaqtaa ilitarininnga maniqqami hivituyut nayugangit.

Unalu, ilangit hivulliutiyaakhat naunaiyainiq aadlamik naunaipkaqtaqtug hivituyut nayugangit ilaliutihimayug titiqqami.

Una uuktuutigillaklugu:

- Amihuuninngit naunaiyainiq on Kiiliniqmi talvani
hilataani qitqanit talvani Kiiliniup Tuktungit
uqaqtauyut ukunannga Olohaktomiut
Angunahuaqtiit Naniriaqtuiyillu Katimayiinnit.

Naunaiyainiqmut Havaanga

Nakuuyumik pininnga una amihuuninngit
tunirhaininnga tikinnahuarutingit naunaiyarniaqtait
naunaiyariami taimaa:

- Tunirhaininnga amihuuninngit Kiiliniup Tuktungit
tadja aadlatqiingit pihimayuq
amigairyuumiqtuqluuniit.
- Amihuuninngit amigaittut inuugiami
amigairyuumiriami qanuriliurninnganit inungnillu
hulilukaarninngit, ihariagingittuq inungnit
ikayuutikhamik, pihimmaaqaqtuq akuniraaluk.
- Amihuuninngit munariyauyut kiklingalu
amihuuninngit atuinnaarhiimmaarninngit
kangirhiyauyut.
- Kiiliniup Tuktungit ingilraninngit angmaumayuq
ayurhautipkaingittuq inuit hulilukaarninnganit
talvannga hungiutigiami qanuriliurninngit
nayuganganilu aturninngaluuniit.
- Angunahuarninnga Kiiliniup Tuktungit
kiudjutigiyauyuq ukununga amihuuninngit
aadlatqiinngit qanuriliurutingittuq tamaat
amihuuninngit nungutpallianinnganut.